

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

Филологиялық сериясы
1997 жылдан бастап шығады

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

Филологическая серия
Издается с 1997 года

ISSN 2710-3528

№ 1 (2021)

Павлодар

**НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
ТОРАЙГЫРОВ УНИВЕРСИТЕТА**

Филологическая серия

выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

О постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания

№ KZ30VPY00029268

выдано

Министерством информации и общественного развития
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация материалов в области лингвистики, и языкознания

Подписной индекс – 76132

<https://doi.org/10.48081/MPRM4825>

Бас редакторы – главный редактор

Жусупов Н. К.

д.ф.н., профессор

Заместитель главного редактора

Анэсова А. Ж., *доктор PhD*

Ответственный секретарь

Уайханова М. А., *доктор PhD*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Дементьев В. В., *д.ф.н., профессор (Российская Федерация)*

Еспенбетов А. С., *д.ф.н., профессор*

Трушев А. К., *д.ф.н., профессор*

Маслова В. А., *д.ф.н., профессор (Белоруссия)*

Пименова М. В., *д.ф.н., профессор (Российская Федерация)*

Баратова М. Н., *д.ф.н., профессор*

Аймухамбет Ж. А., *д.ф.н., профессор*

Шапауов Ә. Қ., *к.ф.н., профессор*

Шокубаева З. Ж., *технический редактор*

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели

Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов

При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

<https://doi.org/10.48081/YQAN9323>

*С. Т. Елікпаев, Б. Қ. Қапасова

Торайғыров университеті, Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.

ҰЛТ ӘДЕБИЕТІНДЕГІ ЖАСТАР БЕЙНЕСІ ЖӘНЕ Қ. МӘШҮР-ЖҮСІП «ҚЫЗДАР – ЖІГІТТЕР» РОМАНЫ

Мақалада қазақ әдебиеттану ғылымының қорнекті тұлғасы, жазушы Қуандық Пазылұлы Мәшһүр-Жүсіптің «Қыздар, жігіттер» шығармасы талданған. Шығарма алғаш рет 1981 жылы «Қыздар, жігіттер» повесі болып жарыққа шықса, кейіннен кеңейтіліп роман болып қайта шықты. Жазушы қазақ жастарының, соның ішінде студенттердің бейнесін талдаған. Көркем кейіпкер бойындағы ұлттық мінез мен уақыт өзгерістері Кәкімтай, Гүлина бейнелері арқылы көрінген. Шығармадағы Даригаи, Сейіл, Роза т.б. бейнелері арқылы түрлі адам мінез-құлықтар көрсетілген. Сол арқылы жазушы болашақ қоғамның түрлі белгілерін көрсетеді. Шығармада жастардың білімге құштар бейнелерімен бірге білімді емес, таныс іздеу, болашақты өзгеше жолмен жақсы етуге студент кезден талпыныс жасап жүрген кейіпкерлер де бар. Жазушы қазақ жастарының 1970–1990 жылдардағы бейнелері арқылы кейінгі қоғам иелерін суреттеген.

Мақалада шығарма кейіпкерлерінің суреттелуі, автор стилі, жеке образды берудегі шеберлік, тақырыптың өзгешелігі, идеяның берілуі, көркемдік ерекшеліктер талданған. Автордың позициясы мен шығармадағы кейіпкер суреттелуі, автордың жастар ісін жетік білетін талғампаздығы да назарға алынған. Сонымен бірге мақалада жазушының лабораториясының басты ерекшелігі – аталған шығарма оқиғасы әр кез жастарының психологиясын дәл беруімен анықталатындығы деп атап көрсетілген.

Ғалым, шығарма авторы Қ. П. Мәшһүр-Жүсіптің жоғары оқу орнында ұстаз болған, студенттер өмірін жетік білетін талғампаз көзі суреткерлікпен дәл ұқшасқандығы ашылған.

Шығарма бүгінгі жастар үшін өткеннің суреті ғана емес, жастардың білім алуындағы мақсаттары мен өмірлік ұстанымдарын айқындай алулары, арманышыл көңілдерін шындықпен, қоғаммен жалғастыра білулері деген мәселелерде қажетті тақырып екендігі

басты көңіл бөлінетін тұс. Мақалада шығарманың тәрбиелік, эстетикалық тұстарына да көңіл аударылды.

Кілтті сөздер: әдеби сұраныс, махаббат, жастық, кейіпкер, мінез метомарфозасы, портрет, штрих, ұлттық мінез.

Кіріспе

Әдебиеттің олар орны, ерекшелігі, қажеттілігі бүгінгідей ғаламдасу жаһандасу кезеңінде қайта саралануға тиісті. Әсіресе Қазақстан мемлекеті тәуелсіздігін алғанда тұжырым сөз, егемен пікір орны бөлектігі анық сезіледі. Әдебиет – өнер екендігі даусыз болса, оның қазақ өнері екені дәлсіз ақиқат. Мысалы М. Әуезов «Қазақ үшін әдебиеттің алар орны ерекше екінін» айтудан танбады. А. Байтұрсынұлы әдебиет те сөз өнері [1, 348] тектес екеніне назар аудартады.

Материалдар және әдістер. Қазақ әдебиетіндегі жастар бейнесінің жаңа түрі 1960-1980 жылдар әдебиетіне қатысты болғандықтан, осы саланы арнайы зерттеуде жазушы шығармасы М. Мағауин, Д. Исабеков, Т. Әбдік, Т. Жұртбай, т.б. қаламгерлер қатарында осы кезең суреттерін көрсететін туынды ретінде қаралуы тиіс. Зерттеуде әдеби талдау, салыстыру әдістері қолданылды.

Нәтижелер және талдаулар

Қ. П. Жүсіптің 1981 жылы жазып көрген «Қыздар, жігіттер» повесі (романға татыр туынды неге бұлай аталғаны Қуандық аға Жүсіптің аптығы аз, байыбы көп мінезінен хабар береді) көтерген жүгі, айтар ойымен қазақ әдебиетінің алтын төрінен орын алар шығарма. «Қыздар, жігіттер» деп аталар туынды автор қойған атаумен де қоңыр үйге тіккен қызыл жалаудай қызықтыра тартады. Аталған повесть тек қыздар мен жігіттерден тұрмайтынын алғашқы парақтан парықтайсыз. Повестің өн бойын көтеріп тұрған басты, негізгі кейіпкер Кәкімтай образы бірден жарқ етіп, жоталанып көрінеді.

Кәкімтай көркі жазушының айтуымен, жазушымен суреттелмейді, оның айнаға қараған шағында-ақ танылады. «Кәкімтай қабырғадағы кітап бетіндей ғана айнаға қараған күйі ұзақ таранды. Өз көркін жаңа көргендей қадалып біраз тұрды. Шәріптің жүйкесіне тиетін де Кәкімтайдың осы әдеті ғой. Бір жаққа дереу бару керек болса, «қазір, қазірмен» жарты сағат бөгелтпесе көңілі көншімейтін Кәкімтайға Шәріп қайтіп тызылдамасын? Қанша өрекіп тырсылдап кеп төне бергенінде қасқая, лекіте күліп бар ашуынды жоқ қылатынын қайтерсің?

Егер Шәріппен арадағы диалогта Кәкімтай салқын ақыл, сарбадал ой егесіндей көрінсе Гүлинамен бір қыдырып қайтқан соң қызу қуаныш, ыстық ынтықтық жетегінде басқа сипатпен танылады.

«Қиындық па, сүрініс пе, – осы сезіміме бөленіп, албырап тұрғанымда, лермін бе бірін мен! Менің сүйіктім, мөлдіреген қара көзді аяулым, саған қай сөзімді дөптесем екен?! Сені қайтсем, жайнандата берер екем?

Міне, ақ түн жамылып, берер антым: «Мен үшін сенің әр қимылың, күлкің қазына! Тек насаттанып сыңғырлай берші, менің шырайлым! Мен сілкінсем, қандай тауды құлатар екем, қара да тұр! Қара да тұр!» [3, 59]. Сүйгенінен көңілі қалып, баз кешіп отырған Рүстемге айтар Кәкімтай сөзі, адам ұлылығын, пенде патшалығын паш етеді.

«Бар мәселе бір күнде шешілмейді, Рүстем. Мен саған бір кепті баяндайын. Менің бір ағайым мотоциклден құлап өлді. Сол күні оның әйелін, қалт–құлт еткен шешесін көрсең, олар бұл қазаны көтере алмас дер едің. Бірақ адамның ұлылығы сонда: ең жақын адамын жоқтап, азалай да біледі, тірі кісі ретінде тіршілігін жасап, сол адамның ұрпағын өсіру үшін өз бойынан тың қайрат таба да алады. Қазір сол әйел үлкен ұлын үйлендірді, немере көріп отыр. Ең ауыр қайғыдан да адам серпіледі екен. Уақыт бәріне емші.» [3, 84]. Кәкімтай тек адал дос, сенімді серік ғана емес, шын дәрежесіндегі дәрмені биік, дәрежесі дара мұғалім. Бұл оның мектепте тәжірибеге келген кезіндегі іс-әрекетінен танылады. Тектек мінезімен танылар Сағынға ренжіген жан екінші бір балаларды көргенде, елжірей еріп шын ұстаз, нәзік жанды мұғалім кейпінде көрінеді.

Махабатты адал, шарапта шаруасы жоқ, отбасы ұйтқысы болар, қызметтің қажымас торысы Кәкімтай сипаттас адамдар тәуелсіз Қазақстанның керегі, мұқтажы, негізгі ұстыны. Өйткені қазақ ұлты-мемлекет жасаушы миллатқа айналды. Ал бұл өз кезегінде мерейлі міндетке, асқар асуға шақыруда.

Автор повесі ішінде қанық бояумен көрінер – Гүлина. Гүлинаны баяндап, суреттеп отырып, жазушы өзгелердің түр-тұрпатын салыстыра көрсетеді. Төменгі жолдарда секеңдер, зыпылдар Қарлығаштан, дауыс көтерер, қақақтар Даригааштан бөлек Гүлина суреті шебер салынған. «Гүлина жүргенде де, Қарлығаш тәрізді екпіндеп секеңдемей, Даригааша қақақтап аршындамай, жер ойылмасын дегендей, туфлиінің биік өкшесі мен қиық табатын жерге тиер-тимес еппен тигізіп қана адымдайтын. Сөйлегенде, ол Даригааша ұқсап дауыс көтермей, Қарлығаш секілді зыпылдамай, сызылып, әр сөзіне мән бере тамылжытады. Ол күлгенде де, аузын дабырайтып ашпайтын. Қанша тасынса да, ернін сәнмен керіп, басқа үнге ауыспай, тек сыңғырлап күлуді қалайтын. Тіпті жазу кезінде де қалам сынып кетердегендей, оны қатты, еппен, жайымен ұстауды әдет еткен. Гүлина кітап, дәптер беттерін де жыртылып кетпесін дегендей еппен аударатын.» [3, 92].

Сонша сұлу, әдемі Гүлинаның ішкі әлемінен оның өз монологы сыр тартады. Гүлинаның мінезінен белгі берер үзінді өзі сөйлесін. «Қарлығаш қандай адам болар екен? Әй, қайдам? Тым ұшқалақ, орға түспесе жарар еді, биыл өзіне желік бітіпті. Өзін жас ару санайды ғой деймін. Қайдағы сұлу?! Сәнденген несін алған десейші! Мен бір модный көйлек тіктірсем, ол да соны кигісі кеп есі шығады. Сонымен теңелем дей ме екен? Анада маған айтады: «Сызылып тұрып ойлайтының арамдық», – дейді. Арам боп не істеппін?

Жігітінің алдында оны бір мұқатқым келді, кісімсігені жаным батып кетсе, қайтейн? Соны арамдық дейді. Саған ол аз әлі. «Сен іші тарсың», дейтінін айтсайшы! «Біреуге болмасын дейсің, ішің тарылып тұрады», – дейді. Ішім тарылып не істеппін Өзі кесір болсын, тұқыртқым кеп тұрады, рас. Кесір болмаса онда не акым бар?» [3, 102].

Кәкімтаймен алғаш өбіскен тұста Гүлина көңіл көкжиегінен басқа сұлба, суық соқпақ бар екені сезілді. «Тек жатақханаға жақындап қалғанда, Гүлина өз көңіл түкпірінде бірдеңеге алаңдағандық сезімі де бер екенін байқап, таңырқап қалды. «Мен мұны жақсы көремін ғой, енді не керек, бәсе не керек? Кемелбек – аспирант, оның болашағы зор. Болса, қайтейін, ол саған тап Кәкімтайдай елжіремейді. Бір душарласты да, көрінбей кетті. Келгенде де, Кәкімтай тәрізді. Сенің әр үніңе зар боп, үзіліп тұрған жоқ. Қарашы, Кәкімтай саған қалай үздіге көніп тұр,ә? Сонда да сен жатырсың. Бәтуасыз қызсың ғой сен. Кәкімтайым менің, мен тек сені сүйем, сүйем, естисің бе? Білмеймін, бірдеңеге алағыз бар менде. Түү, сол Кемелбек те, не біржола жоғалам демей, не біржола жанасам демей, дел-сал ғып қойғаны несі? Сен солай шіреніп жүргенде, мен не істеуім керек? Сонда да, әрине, аялдауға болар еді. Ал сен алып-ұштың. Е, мейлі. Неге мейлі дейсің, өз тағдырыңа неге енжар қарайсың? Мен Кәкімтайға тәнтімін ғой, онда артық не керек? Дегенмен, аптықпай іркіле тұрсаң, Кемелбекке де ауланар ма едің, қайтер едің? Рас, тосып, арғын аңдамадың ба? Кәкімтай ешқайда қашпайтын еді ғой. Ай, Гүлина, Гүлина, салмақташы, тая басқан жоқсың ба?» [3, 115].

Шындығында Кәкімтай мұраты мен Гүлина арманы тілектес, бағыттас! Жолдас емес. Кәкімтайдың бар арманы – ауыл мұғалімі болу. «Біздің ауылда сүт ішкің келсе, өз сиырыңды өзің сауасың», - деп жымындайды Кәкімтай. «Сол жетпеп еді? Сол арам қатқырлардың бауырына кіріп шоқиып отырмақшы ма Гүлина?! Тапқан екенсің қылжақты. Гүлина өлмес жерін білмейді деген. Сорлы басым!.. – Гүлина өзін жер бетіндегі ең көп алданған, қайғы шеккен адам сезінді. – Сен ғой өзінді пысық көресің, ә? Қайдағы пысық? Ептейлі болсаң сөйтер ме едің?» [3, 115].

Кемелбектің алдауына ұшыраған Гүлина ғылым кандидаты Бақытбектің шырмауына ұрынады. Ауқатты тұрар Бақытбек үйіне келгенде Гүлина мінезінің сыры ашылады. «Үйде анасының әкесін ығыртып, кінәраттайтыны есіне түсті. «Бұл ма, бұл бастық боп тура жиырма жыл істейді. Жиырма жылда кірістірген жиырма сом қосымша табыс бар ма екен? Жиырма жыл тек жалақыға қарап отырмыз. Жалақымен дүние жинауға бола ма?» Бұл – анасының сөзі, әкесі жоқта қамығып айтатын шері. Ертең сол сөзді Гүлина да езіп отыра ма, кім білсін? Кәкімтаймен қол ұстасса, сол уайымға қамалмағанда, қайда барады?» [3, 115].

Демек Гүлина үйден көрген тәрбиенің өзге үлгісі, ақша деп өткен көңілсіз өмірдің бүгінге жеткен белгісіндей. Бұл осы уақыттың емделуден кеткен дерті. Гүлина нарық пен парықтың арасы айырбасталып кеткен шақтың мол тұрпаты. Келешекте көрінер жан десек анық айтамыз. Автор болашақта белең алар бейнені данышпандық суреткер сезімталдығымен таныған. Кітап соңы Гүлинаның Кәкімтай қасында өкіне, өкси жылауымен бітеді. Гүлина Кәкімтай қасынан табылады. Болашағы белгісіз. Алды анық емес. Жазарман Гүлина тағдарын оқырманға ұстатып кеткендей шешім шығарар оқушы секілді көрінеді. Повесть социалистік реализм қалпынан шығып басқаша сипат алған. Гүлина Толстойдың Каренинасы секілді айтушы айдағанына жүрмесі, өзінше жөн-жоба тапқан тек жазушы ғана емес, әдебиет теориясының хас шебері Қ. П. Жүсіп жаңа өрнек, қызық қыр шығарған. Бұл да қаламгердің қазақ әдебиетіне қосқан қадірлі қазынасы, орасан олжасы. Тек бір адам жетістігі емес, қазақ әдебиеті шыққан шынар шыңы десек қателеспейміз.

Сабақ оқығысы келіп қанша ұмтылса да, мойыны жар бермес Сейіл, шындық деп шырылдар Шәріп, сезім шырмауынан шыға алмас Рүстем кең мінезді Әйкен, күлегеш қыз Райгүл секілді бір топ жастар бөлек алына, өмірдің өз бейнесіндей болып жастарға берілген белгідей, болашақ ескертпесіндей, үлкен өмірдің өзіндей болып аспирант Кемелбек, ғылым кандидаты Бақытбек, маскүнем Сапарбек суреттері сәтті шыққан. Жүрмес жол, бармас бағытты көрсетіп тұрғандай бейнелер сом өріліп, қапысыз қаланған.

Жазушының суреткерлік қарымы да еркін көрінер тұстар мол. Мысалы: «Самсаған терезелер де әр түрлі. Біреулері мені көр дегендей, ерекше нұрланып, жарқырап, шаттана өзеурегендей болады. Енді біреулері сабыр сақтауды жөн көргендей, ерекшеленбей паң көзбен қарайды. Біразы күңгірт сәулемен тұмшаланып, өз ісім өзімде, маған тыныштық керек дегендей, манаурай түседі. Көп терезелер жарық көздерін мүлде өшіріп, орны қарайып көрініп, тек ұйқы, тыныштық, оңаша ой тілегендікті танытып тұрғандай.» [3, 123].

Жазушының кейіпкерлері кез келген қоғам үшін керек. Ол жастардың өз ортасындағы жекелік, топтық қасиеттерін анықтап суреттеуімен өзгеше. Оқырманның талап-тілегі, қолдауы, рухани әлеуеті, білім-қарымы, қиял асқары тек әдебиет теориясы емес, әдебиет әлеуметтану ғылымы да зерттейтін сала.

Нәтижелер мен талдаулар. Қазақ әдебиетіндегі жастар бейнесіне талдау жасау, Қ. П. Жүсіп шығармаларындағы жастар бейнесімен берілді. Талдаулар көрсеткендей, жазушы шығармасында жастар бейнесі жаңашылдық тың үлгімен көрінеді. Зерттеудің нәтижесі – көркем шығармаға кең талдаудың қажеттілігін көрсетеді.

Қорытынды

Автор оқырманға әсер ете отырып негізі тізгін басын өзіне қалтырады дейді зерттеушілер. Көрермендік-оқырмандық белсенділік «пішінді эстетика»

өкілдірінің айтуынша негізгі нысана емес деген пікір білдірілді. Автор оқырманға әсер ете отырып негізі тізгін басын өзіне қалтырады дейді зерттеушілер. Көрермендік-оқырмандық белсенділік «пішінді эстетика» өкілдірінің айтуынша негізгі нысана емес деген пікір білдірілді. Кеңестік дәуірде сусындаса да, ұлттың жоғын жоқтаған Қ. П. Жүсіп – әлі зерттеуді қажетсінер тұлға.

Пайдаланған деректер тізімі

- 1 **Байтұрсынов, А.** Ақ жол [Мәтін] – Алматы : Жалын, 1991. – 464 б.
- 2 **Лосев, А. Ф.** Философия [Текст] – Москва : Наука, 1990. – 130 с.
- 3 **Мәшһүр-Жүсіп, Қ.** Қыздар, жігіттер [Текст] – Павлодар: ЭКО, 2013 – 360 б.
- 4 **Мәшһүр-Жүсіп, Қ.** Қазақ лирикасындағы стиль және бейнелілік. Монография. [Мәтін] – Павлодар : ЭКО, 1999. – 384 б.
- 5 **Мәшһүр-Жүсіп, Қ.** Көркем сөздің қуаты [Мәтін] – Павлодар : ЭКО, 2000. – 288 б.
- 6 40–50 және 60 жылдардағы қазақ әдебиеті [Мәтін] – Алматы : Ғылым, 1997. – 398 б.
- 7 **Елікпаев, С., Қапасова, Б.** Қазақ әдебиеті қосымша оқу құралы [Мәтін] – Астана: Арман-ПВ, 2016. – 120 б.
- 8 Сөзстан. Жас қаламгерлер кітапханасы. [Мәтін] – Алматы : Жалын, 1985. – 216 б.
- 9 **Әйгімов, М.** Қазақ повесіндегі лиризм [Мәтін] – Алматы : Жазушы, 1988. – 310 б.
- 10 Әдебиеттану терминдерінің сөздігі – Алматы : Ғылым, 1990. – 238 б.

References

- 1 **Baitursynov, A.** Aq zhol [White path] [Text] – Almaty : Zhalyyn, 1991. – 464 p.
- 2 **Losev, A. F.** Philosophiya [Philosophy] [Text] – Moscow : Nauka, 1990. – 130 p.
- 3 **Mashkhour-Zhusip, K.** Qyzdar, zhigitter [Girls, boys] [Text] – Pavlodar : EKO, 2013 – 360 p.
- 4 **Mashkhour-Zhusip, K.** Qazaq lirikasyndagy stil' zhane beynelilik. Monographiya. [Style and Images in Kazakh literature. Monograph] [Text] – Pavlodar : EKO. 1999. – 384 p.
- 5 **Mashkhour-Zhusip, K.** Korkem sozdin quaty [The power of a beautiful word] [Text] – Pavlodar : EKO, 2000 – 288 p.
- 6 40–50 zhane 60 zhyldardagy qazaq adebieti [Kazkh literature in 40–50 and 60 years] [Text] – Almaty : Gylym, 1997. – 398 p.

7 **Yelikpayev, S. Kapasova, B.** Qazaq adebieti qosymsha oqu quraly [Kazakh literature additional textbook] [Text] – Astana: Arman-PV, 2016 – 120 p.

8 Sozstan. Zhas qalamgerler kitaphanasy. [Wordstan. The library of young writers] [Text] – Almaty : Zhaly, 1985. – 216 p.

9 **Aytimov, M.** Qazaq povesindegi lyrizm [Lyricism in the Kazakh story] [Text] – Almaty : Zhazushy, 1988 – 310 p.

10 Adebiettanu terminderinin sozdigi [Vocabulary of literary terms] – Almaty : Galym, 1990 – 238 p.

Материал баспаға 16.03.21 түсті.

С. Т. Еликпаев, Б. К. Капасова

Торайғыров университет,

Республики Казахстан, г. Павлодар.

Материал поступил в редакцию 16.03.21.

ОБРАЗ МОЛОДЕЖИ В КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ И РОМАН К. МАШХУР-ЖУСУП «ҚЫЗДАР – ЖІГІТТЕР»

В статье проанализировано произведение «Қыздар, жігіттер» видного деятеля казахской литературоведческой науки, писателя Куандыка Пазыловича Машхур-Жусупа. Впервые в 1981 году произведение было опубликовано повести «Қыздар, жігіттер», а затем было расширено и вновь выпущено романом. Писатель анализировал образ казахской молодежи, в том числе студентов. Герой художественного времени и национального характера изменения вдоль Кәкімтай, казалось Гулина через образы. В произведении представлены различные человеческие поведение посредством образов Даригаши, Сейля, розы и др. Тем самым писатель демонстрирует различные признаки будущего общества. В произведении наряду с интересными образами молодых людей к знаниям, есть не образованные, знакомые и знакомые персонажи, которые стремятся сделать будущее отличным способом. В 1970–1990 годах писатель описал своих последователей.

В статье проанализированы описание героев произведений, стиль автора, мастерство в передаче личного образа, специфика темы, представление идеи, художественные особенности. Описание позиции автора и героя произведения, автора, полученные в элегантный знанием дела принять во внимание молодежи. Вместе с тем, в статье подчеркивается, что главная особенность лаборатории

писателя – это то, что история данного произведения определяется точным изложением психологии каждой молодежи. Ученый, автор произведения К. П. Маихур-Жусипа, педагог в высшем учебном заведении, изящный источник, умеющий узнать о жизни студентов, раскрыл точную опрятность. Особое внимание было уделено тем, что сочинение является не только фотографией прошлого, но и необходимой темой для молодежи в вопросах определения целей и жизненных позиций в получении образования, умения продолжать мечтать с истиной, обществом. В статье акцентировалось внимание на воспитательных, эстетических аспектах произведения.

Ключевые слова: литературный спрос, любовь, молодость, герой, метомарфоза характера, портрет, штрих, национальный характер.

S. T. Yelikpayev, B. K. Kapasova
Toraighyrov University,
Republic of Kazakhstan, Pavlodar.
Material received on 16.03.21.

IMAGE OF YOUNG PEOPLE IN KAZAKH LITERATURE AND NOVEL BY K. MASHHUR-ZHUSUP «KYZDAR ZHIGITTER»

The article analyzes the work «Kyzdar; zhigitter» by a prominent figure of the Kazakh literary science, writer Kuandyk Pazylovich Mashhur-Zhusip. For the first time in 1981, the work was published in the story «Kyzdar; zhigitter», and then it was expanded and re-released as a novel. The writer analyzed the image of Kazakh youth, including students. The hero of the artistic time and national character changes along the kak`imtai, Gulina seemed through images. The work presents various human behaviors through images of Darigash, Seil, rose, and others. Thus, the writer demonstrates various signs of the future of society. In the work, along with interesting images of young people to knowledge, there are uneducated, familiar and familiar characters who strive to make the future a great way. In 1970–1990, the writer described his followers.

The article analyzes the description of the characters of the works, the author's style, skill in transmitting a personal image, the specifics of the topic, the presentation of the idea, and artistic features. Description of the position of the author and the hero of the work, the author obtained in an elegant knowledge of the case to take into account the youth. At the same time, the article emphasizes that the main feature of the writer's laboratory is that the history of this work is determined by an accurate presentation

of the psychology of each youth. The scientist, author of the work K. P. Mashhur-Zhusip, a teacher at a higher educational institution, an elegant source who knows how to learn about the life of students, revealed the exact neatness. Special attention was paid to the fact that the essay is not only a photograph of the past, but also a necessary topic for young people in determining goals and life positions in obtaining education, the ability to continue to dream with the truth and society. The article focuses on the educational and aesthetic aspects of the work.

Keywords: literary demand, love, youth, hero, metamorphosis of character, portrait, stroke, national character.

Теруге 16.03.2021 ж. жіберілді. Басуға 26.03.2021 ж. қол қойылды.
Электронды баспа
1,80 Mb RAM

Шартты баспа табағы 17,0. Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.
Компьютерде беттеген: А. Шукурбаева
Корректор: А. Р. Омарова
Тапсырыс № 3754

Сдано в набор 16.03.2021 г. Подписано в печать 26.03.2021 г.
Электронное издание
1,80 Mb RAM

Усл. печ. л. 17,0. Тираж 300 экз. Цена договорная.
Компьютерная верстка: А. Шукурбаева
Корректор: А. Р. Омарова
Заказ № 3754

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған
Торайғыров университеті
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы
Торайғыров университеті
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.
67-36-69
e-mail: kereku@tou.edu.kz
www.vestnik.tou.edu.kz